

Nushası 10 kuruş

••

Posta ücreti 40 Para

Senelik abonası

100 kuruş

••

Posta ücreti 10 kuruş

Istanbul

Şehremaneti Mecmuası

Şehremaneti tarafından ayda bir çıkarılır

ne : 5

Temmuz 1929

Sayı : 59

Istanbul Şehremanetinin üç senelik icraatına dair

Şehrimizin son üç sene zarfında, mühim bir noksanı ikmal yahut sıhhi veya tanzimi bir ihtiyacı ifa gibi, menfaati umumiyei istihdaf ve şehre bir imar eseri ilâve eden belediye icraatı hakkında topluca malumat edinmek için şu en yakın maziye doğru ırcı nazar etmeği müstakbel için de faydalı gördük.

Emanetin bu nevi icraatını seneleri ve evsafı ile burada icmalen arz ediyoruz :

1926 —

Tramvay şirketiyle bir mukavele aktedilerek alınan 200 bin lira ile (Edirnekapi) tramvayı güzergâhına musadif 138 parça bina ve arsa istimlak edilmek, bir kısım kaldırım bedeliyle beraber 87,500 lira sarfiyle tesviyei tûrabiyesi emanetçe ve 800 metroluk kısmın ray ferşi şirketçe icra olunmak suretiyle Fatihten itibaren 1 + 800 kilometre

boyunda ve 30 metro eninde bir cadde açılmıştır .

Türk tarihinin en büyük kahramanı, en kat'i halâskârı Gazi Hazretlerinin vatanda ilk heykelini dikmek bu şehre müyesser olmuş ve 45,230 lira sarfiyle Sarayburnunda Gülhane parkına , mermer kaidesi türk üslûbunda olmak üzere tunç bir heykel dikilmiştir .

Haseki kadınlar hastanesinin mühim fer'i olan cerrahi pavyonu kaloriferli olarak ikmal olunup açılmış , ve 1920 de yanan veladethanesi pek mükemmel olarak yeniden inşa edilmiştir .

Bakırköyünde Basmahane , Kadıköyünde Kurbağalı dere , Anadoluhisarında Küçük su köprüleri , hepsi beton arme olarak , yeniden inşa edilmişlerdir .

Emanetin Balat ateliye veya imalâthanesinin kudret ve kabiliyeti mesaisi

artırılmış , cenaze otomobili , kamyon ve saire gibi külfetli araba imalatı ve demircilik işleri ıslah ve tevsi edilmiştir.

1927 — Nümerotaj

İstanbul şehrinin bütün memleket için devletçe icrası mukarrer umumi tahriri nüfusa dahil olabilmesi için « nümerotaj » ameliyesi 1927 de ilk defa olarak şehremaneti tarafından icra edilmiştir . Şehrin tarihi medeniyetine gecikmiş bir methal teşkil eden bu hareket ayrıca kayda şayandır .

İstanbulun sıhhi ve ictimai tarihi hayatında en mühim bir mevki işgal eden « Kanalizasyon » bu senede muntazam ve sağlam bir faaliyet takip edecek surette yeni ve mükemmel şeraite rapetilerek senede 750,000 lira verilmek üzere devamı temin edilmiştir .

Terkos suları için şirkete sıhhi terşih havuzları yaptırılmıştır .

Zahire ve hayvan borsaları ihdas edilmiştir ,

Türkiye Cumhuriyetini vucuda getiren, mücahede ve istiklâl büyük inkılabının remzi olan ihtilâl ve Cumhuriyet abidesi bu senenin yazın da ikmal edilerek Beyoğlunun Taksim caddesi ortasına dikilmiştir .

Bu pek manidar eser şarkta ilk yapılan millî bir zafer remzidir .

Üsküdar - kısıklı tramvayı açılmıştır . Memleketimizde türk sermayesi ve belediye eli ile teessüs ederek işleyen ilk vasıtai nakliye bu « halk t amvay »dır .

« Kadıköy hali » de bu sene itmam edilmiş ve açılmıştır . Bu da şehrimizde ilk yapılan asri ve kapalı « hal » dir .

1928 senesinde Şişli - Sarıyer caddesi ikmal edilmiş , Boğazının bu pek uzun ve muhim tek yolu ve otomobil tene-

zzühünün emsalsiz güzergâhı şehre bir güzellik ve kolaylık daha ilâve etmiştir .

Asıl şehrin en merkezi bir parçası olan Beyazıt - Aksaray caddesinin koska-Aksaray kısmı 30 metro arzına kadar genişletilerek ve ferşiyatı yapılarak güzel bir Bulvar vucuda getirilmiştir .

Heybeliada rıhtımı ikmal olunmuştur .

Üsküdar'da bir hayvan hastanesi tesis edilmiştir . Bu da İstanbul'da ilk defa lüzum ve ehemmiyeti hakkiyle düşünülerek tesis edilen asri bir şehir müessesesidir .

Kayışdağı sularının Kızıltoprak ve Kadıköyüne akıtma ve çeşme inşası icraatı bu yılda müyesser olmuştur .

..

Yukarıda zikrettiğimiz sıhhi ve imari âsar ve icrattan başka gene bu neviden olarak meselâ Galata köprüsüne tazyıklı ve cilâlî Avrupa tuğlasi ferşedilerek temiz ve güzel bir manzara verilmesi gibi fer'î imarata tesadüf edildiği gibi 1928 den 1929 a geçmiş ve bu sene içinde ikmal edilmiş yahut ikmalî yaklaşmış başka imar teşebbusleri de vardır . Bunların en mühimmi meselâ - geçen sayımızda eski ve yeni hali arzeden müteaddit resimleriyle bahsedilen Edirneka - pı - Fatih tramvay yolu ve bunun güzel caddesidir .

1929 senesi beledi icraatı ile feyzli bir senedir . Şehrin göze gözüken ve gözükmeyen muhtelif aksamında ufak büyüklük imari ve bedîî hareket ve faaliyete tesadüf edilmektedir . Bu meyanda Beyazıt belediye dairesinin en işlek ve güzel olmağa en kabiliyetli, eski maliye nazarininin karşısına gelen, cadde kısmının bir takım çürük ve çirkin baraka harabeleridden kurtarılarak dairenin methali

bu veçhaye nakledilerek büsbütün yeni ve güzel bir şekilde, geniş kaldırımla, imar ve islahı, İstanbulun yegâne muazzam meydanı olan o yer ve o parça için en mühim bir eser sayılabilir.

Emanetin gücü yettiği, yani bütçesi müsait olduğu derecede bu imarat ve tanzimata azami gayret ve himmetle devam edileceğinde hiç şüphe yoktur.

Şu kadar ki bu imarata mukabil de şehir sekenesinden beklenen ve hatta bir hak olarak istenen bir şey vardır, bu da düzelen, temiz ve muntazam hale getirilen, evelce bir mahalle aralık sokağı iken bugün bir şehrah, bir bulvar haline getirilmiş olan yerlerin her ne suretle olursa olsun kirletilmemesine dikkat suretiyle umumi temizliğe kalben ve fiilen iştiraktır. Halbuki biz bu hususta kendi aleyhimize olmak üzere epiyce lâubali ve kayıtsız davranmağa alışmışız. Meselâ,

şimdi şu yaz mevsiminde işlek sokaklarımızı karpuz kabuğu, taze mısır koçanı gibi süprüntü nevinden yemiş bakayasından masun göremiyoruz.

Halbuki bir şehrin temizlik vasaiti nezafeti fenniyesi ne kadar mükemmel ve masraflı olursa olsun umumi yerlerin ahali tarafından istimalinde intizam ve temizliği muhafaza itibariyle müşterek ve mütekabil bir tekayyüt olmazsa şehri temiz tutmak imkânı azalır ve hatta imkânsız hale gelir.

Hulâsa, imran yolunda büyük bir program takip etmekte olan Emanetin başlıcalarını saydığımız âsar ve faaliyeti, bütçesiyle müteasip bir seyri tabii ile gitmektedir. Bu içinde bulunduğumuz senenin hitamında da gene bir muhtıra-sını neşre muvaffakiyet ümit ederiz.

Ali Suat

